

Naturvernforbundet

NATUR OG
UNGDOM

SABIMA

Skogpolitikk på naturens premisser

Vi trenger et skogbruk som tar vare på og styrker naturmangfold og naturgoder på en helt annen måte enn i dag. Målet bør være et skogbruk som er i tråd med det FNs klimapanel beskriver i sin synteserapport om natur og klima fra 2019. Her defineres bærekraftig skogbruk som en forvaltning som opprettholder skogens naturmangfold, produktivitet, evnen til naturlig regenerering, vitalitet, og evnen til å oppfylle økologiske, økonomiske og sosiale funksjoner – fra lokalt til nasjonalt nivå, og som ikke fører til skade på andre økosystemer.¹

Skog er mer enn bare tømmer. Soppen **storporet flammekjuka** er nedbryter på døde granstokker og finnes noen få steder i gammel urskognær granskog på høy bonitet. Foto: Helene Lind Jensen

¹"The stewardship and use of forests and forest lands in a way, and at a rate, that maintains their biodiversity, productivity, regeneration capacity, vitality and their potential to fulfil, now and in the future, relevant ecological, economic and social functions, at local, national, and global levels, and that does not cause damage to other ecosystems." Fra [IPCCs landrapport](#).

Ansvarlige myndigheter overlater i stor grad til skogforvaltningen til private sertifiseringsordninger. Mangelfull kartlegging av naturverdier og for dårlige miljøsyn, både i lovverk og sertifiseringsordninger, utgjør en alvorlig trussel mot naturmangfoldet. Det dårlige skille mellom natur- og ressursforvaltning og næringspolitikk er til skade for naturmangfold, friluftsliv, klima, og samfunnet som helhet.

Skogen er det økosystemet med dårligst naturtilstand viser norsk Naturindeks. Dagens intensive skogbruk er hovedtrusselen for de aller fleste truede arter i skog. I skogen lever halvparten av Norges trua arter, og mange av dem sliter i mangel av gamle og døde trær. Hele 84 prosent av de trua artene i skog er knyttet til skog med høy biologisk alder og som i liten grad er påvirket av hogst. Et kunnskapsbasert og tilstrekkelig omfattende skogvern er avgjørende for bevaring av naturmangfoldet i skogen.

Skog er en fornybar ressurs som ved fornuftig bruk kan bidra både med tømmer og andre naturgoder. Skogen er så mye mer enn tømmer, og gir store verdier i form av folkehelse, rekreasjon og opplevelse, karbonlager (spesielt i jorda), og skredsikring, for å nevne noe. Alt dette kan vi takke skogens tjuvfem tusen arter for.

Miljøorganisasjonene vil her presentere et sett med virkemidler og tiltak som vi mener er nødvendige for å få en skogpolitikk til beste for folk flest – og naturen som omgir oss.

Tiltak	Frist
• Ti prosent skogvern av produktiv skog	2030
• Årlig norsk skogvernmilliard	2023
• Innføre nærnaturlov for å sikre vern av friluftslivsområder	2023
• Likestille miljø og næring i skogloven	2022
• Kartefeste skog som tidligere ikke har vært flatehogd og kartlegge naturmangfoldet	2023
• Uavhengig kartlegging av miljøverdier i skog	2023
• Restaurering av minst 15 % av forringet skogareal	2025
• Fleraldersskogbruk må i langt større grad overta for skogbruk basert på snauflater og granplantasjer	2022
• Meldeplikt for all hogst må innføres	2022
• Fjerne eller omstille miljøfiendtlige subsidier i skogbruket	2022
• Forbud mot bruk av fremmede treslag	2022
• Fjern avkastningskravet til Statskog	2022
• Skogtiltak som er positivt for både klima og natur må prioriteres	2022

Naturvernforbundet

NATUR OG
UNGDOM

WWF

SABIMA

Ti prosent skogvern av produktiv skog

Norge har kun vernet 4 prosent av den produktive skogen, til tross for at Stortinget har vedtatt at 10 prosent av skogen skal vernes. Det trengs derfor fortgang i skogvernarbeidet. De høyeste verneverdiene og mangelanalysen fra skogvernevalueringen må prioriteres for å sikre et representativt vern.

Årlig norsk skogvernmilliard

For å verne 10 prosent av skogen innen 2030 trengs en årlig norsk skogvernmilliard fra 2023 og en økning til 1,5 milliard fra 2025, slik at skogeierne kan få en rask og rettferdig erstatning for sitt frivillige vern, samt økt kapasitet i forvaltningen og næringen til å håndtere verneprosessene. Norge bruker 3 milliarder årlig til vern av tropisk regnskog. Da må vi kunne bruke 1 milliard årlig til vern av unike og sårbare skoger her hjemme.

Innføre nærnaturlov for å sikre vern av friluftslivsområder

Det må åpnes opp for å verne skog som er viktig for friluftsliv og naturopplevelser i nærheten av der folk bor. Særskilt sikring av friluftslivsområder på bakgrunn av naturopplevelsesverdier må omfatte mer enn bare Oslo-marka.

Likestille miljø og næring i skogloven

Skogloven er for svak på miljø og har i stor grad overlatt skogforvaltningen til skognæringens private sertifiseringsordninger, med for svake miljøkrav og for lite kontroll. Det må på plass en ny formålsparagraf i skogloven som likestiller miljø og næring. Skoglovens bærekraftforskrift må oppdateres i tråd med ny kunnskap og få reelle miljøkrav som sikrer skognæringens sektoransvar for naturmangfold, karbonlagring og friluftsliv.

Kartefeste skog som tidligere ikke har vært flatehogd og kartlegge naturmangfoldet

Regjeringen la i [Meld. St. 6 \(2016-2017\)](#) fram at den ville «kartlegge hvor den eldste skogen finnes, for å sikre god forvaltning av denne», men dette er ennå ikke igangsatt i stor skala. Det må gjennomføres en digital kartfesting hvor de gjenværende arealene med ikke flatehogd skog er innen 2023. På den måten kan man effektivt finne arealer som er aktuelle for kartlegging av miljøverdier i felt, med sikte på å identifisere aktuelle vernekandidater. Inntil man vet hvilke miljøverdier vi har i den ikke-flatehogde skogen må det innføres hogststopp i slik skog.

Uavhengig kartlegging av miljøverdier i skog

Skognæringens egne miljøregistreringer, som er påkrevd etter både lovverket og skogsertifiseringen som en forutsetning for hogst, fanger ikke opp miljøverdiene [godt nok](#). Registreringer av miljøverdier må være en offentlig oppgave. For å sikre en kunnskapsbasert skogforvaltning må det stilles krav om at kartlegging av naturverdiene i skog gjennomføres av næringsuavhengige og sertifiserte kartleggere med skogøkologi- og artskompetanse slik at registreringene kan gå direkte inn i Økologisk grunnkart. Kartleggingen må gjennomføres kommunevis og for hele det produktive skogarealet, uavhengig av den enkelte skogeiers ønsker.

Naturvernforbundet

NATUR OG
UNGDOM

WWF

SABIMA

Restaurering av minst 15 % forringede skogarealer

Vern av de siste ikke flatehogde skogene er kritisk viktig, men ikke tilstrekkelig. Skal vi lykkes med å ta vare på naturmangfoldet i skog trengs derfor en omfattende restaurering av forringet skognatur i tillegg til skogvernmålet. FN har utpekt 2021-2030 til [verdens tiår for restaurering av økosystemer](#), og Stortinget har vedtatt at vi skal restaurere minst 15 prosent av forringet natur [tilbake til naturlig tilstand](#). For skog omfatter dette blant annet flatehogde arealer, grøftede fuktskoger, gjenfylte raviner, edelløvskog tilplantet med bartrær, furuskog med brudd i brannregimet og treslagsskifta skog. Et viktig restaureringstiltak er å øke omfanget av fleralderskogbruk vesentlig. Det må i tillegg prioriteres å reetablere store sammenhengende skogarealer i alle naturgeografiske regioner, eksempelvis [slik Naturvernforbundet i Oslo og Akershus beskriver](#).

Fleralderskogbruk må i langt større grad overta for skogbruk basert på snauflater og granplantasjer

Det må pålegges fleralderskogbruk i områder som er viktig for friluftsliv, i områder med stor verdi for naturmangfold og ikke-flatehogde skoger som er [uaktuelle for vern](#). Fleralderskogbruk er ett av de mest effektive klimatiltakene i skog og kan bidra til en vesentlig bedre naturtilstand og må derfor stimuleres. Fleralderskogbruk gir også bedre virkeskvalitet, mer varige materialer, nær gratis foryngelse av skogen, gir bedre forhold for friluftsliv, og kan gjennomføres med god økonomi.

Meldeplikt for all hogst må innføres

I dag kan enhver skogeier starte hogst uten offentlig innsyn i virkningene for natur og miljø. Ingen andre virksomheter kan gjennomføre så store naturinngrep uten noen form for offentlig kontroll og involvering av samfunnet for øvrig. Meldeplikt før hogst må innføres, meldingene må tilgjengeliggjøres for allmennheten, og skogoppsynet – i samarbeid med miljømyndighetene - må fatte vedtak i saker der det fremmes innvendinger mot tiltaket.

Fjerne eller omstille miljøfiendtlige subsidier i skogbruket

Miljøskadelige subsidier, slik som støtte til hogst og veibygging i bratt og vanskelig terreng rammer systematisk uberørte skogsområder med lav lønnsomhet og reduserer naturmangfold. Subsidier til gjødsling og markberedning bidrar til en fattigere og mer ensartet skog. Ifølge internasjonale miljømål under FNs konvensjon [for biologisk mangfold \(CBD\)](#), som Norge har forpliktet seg til, skal subsidier som er skadelig for naturmangfold fjernes, fases ut eller endres til positive virkemidler. Norske myndigheter har ikke tatt tak i dette. Miljøskadelige subsidier til skogbruket bør brukes til kartlegging av miljøverdier, fjerning av fremmede treslag, omlegging til lukka hogster og fleralderskogbruk, samt til vedlikehold av eksisterende veinettverk.

Naturvernforbundet

NATUR OG
UNGDOM

WWF

SABIMA

Forbud mot bruk av fremmede treslag

Fremmede arter er en stor trussel mot naturmangfold og naturgoder. Eksempelvis truer sitkagran, lutzgran og norsk gran (på Vestlandet og nord for Saltfjellet) natur- og landskapsverdier, blant annet i kystlyngheier, edelløvskog og mange [verneområder](#).

Samfunnskostnadene knyttet til fjerning av disse er svært høye, samtidig som det er betydelig spredning til stedefegen natur. Det må ikke gis tillatelser til bruk av fremmede treslag, og i stedet bør det offentlige finansiere fjerning av eksisterende treplantasjer og spredning fra disse.

Fjern avkastningskravet til Statskog

Forvaltningen av statens skoger må sette hensyn til natur og friluftsliv over skogsbruk. Statskog eies av det norske folk, og forvaltningen av alle de naturgodene som skogen gir oss må bidra til samfunnet som helhet – gjennom strengere miljøhensyn, at skogvern på statsgrunn må være vederlagsfritt, og at statlige skoger stilles til disposisjon som erstatningsskog i frivillig vern. Tilsvarende krav må stilles til Forsvarsbygg og Opplysningsvesenets fond.

Skogtiltak som er positivt for både klima og natur må prioriteres

Skogen kan bidra vesentlig til løsning av de to globale miljøutfordringene; varmere klima og tap av natur. [Det er avgjørende å løse de problemene samordnet](#). Innen skogsektoren er det særlig fire tiltak som med stor effektivitet vil bidra til en løsning av begge utfordringene:

- Vern av gammel skog og skog som ikke har vært flatehogd er avgjørende for bevaring av naturmangfoldet i skog. Vernet skog fortsetter å bygge opp karbonlageret, også etter at det er oppnådd en balanse mellom avgang og tilgang på stammemasse.
- Forlenget omløpstid før skogen tillates hogd er et meget effektivt klimatiltak i flatehogstskogbruket. Avhengig av bonitet, må omløpstiden økes med 20 til 50 år.
- Fleralderskogbruk medfører at skogens produksjonsapparat opprettholdes, samspillet med sopp og andre jordorganismer opprettholdes og at man unngår de store lagertapene av karbon som oppstår etter flatehogst. Fleralderskogbruk gir også bedre virkeskvalitet og større andel av varige produkter.
- Klimafokuset i skogforvaltningen må fokuseres mot skogens karbonlager og mulighetene til å bevare og styrke dette. Tiltak som medfører tap fra karbonlageret må unngås, som markberedning, [gjødsling](#), grøfting og flatehogst i sumpskog. Økt hogst gir økte utslipp av klimagasser i overskuelig framtid. Hogst utelukkende for å utvinne bioenergi fra trevirke må skrinlegges.